

Esperanto Panorama

Tweemaandelijks tijdschrift
ISSN 0772-540 X

18de jaargang, nr. 108 (6)
nov.-dec. 1987

WEDDEN?

Het begint in de jaren 1870 in het deel van het keizerrijk van de tsaar, dat nu Polen is. Bjalistok is in die tijd een viertalige stad, men spreekt er Pools, Hebreeuws, Russisch en Duits. Een jonge knaap wordt pijnlijk getroffen door het feit, dat die stad verscheurd is in vier groeperingen, vier godsdiensten, vier talen (en vier alfabetten), vier bronnen van haat. Daar immers, meer nog dan elders, stempelt je het simpele feit, welke taal je spreekt. Op grond daarvan zal men je onmiddellijk minachten of bijvallen. Elke gebeurtenis ontwikkelt zich tegen de achtergrond van geprikkelde, etnisch-culturele groeperingen. Als een Pool een administratief probleem heeft, is het niet denkbaar, dat een Russisch ambtenaar Pools met hem zou spreken, maar slechts met bittere onderdrukte woede en met de hoop, zich eens te wreken, stamelt de Pool zijn vraag in het Russisch.

Rilke zei eens, dat een schrijver een mens is, die schrijft, omdat hij het niet laten kan. Om de zelfde reden schiep de jonge Zamenhof de basis voor het Esperanto. De culturele groeperingen in Bjalistok gedroegen zich agressief jegens elkaar. In de eerste plaats manifesteerden zij zich door de taal en de uitspraak. In deze omstandigheden betekent het gebruik van de taal van een ander niet slechts zijn overwicht aanvaarden, waartegen een etnische waardigheid in opstand komt, maar ook, zich de moeite getroosten acrobatische toeren uit te halen over woordgebruik en uitspraak en te dwalen door een terrein vol voetangels, alsof die er zijn geplaatst met het enig doel een ander te doen struikelen en zich belachelijk te maken. De vijandige, vernederende sfeer bezeerde Zamenhof, een gevoelige en buitengewoon begaafde knaap.

De situatie is onverdraaglijk. Het is nodig, iets te doen, opdat ieder vanuit zijn eigen cultuur, zou kunnen communiceren zonder die beledigingen van de minderheidsgroeperingen, die een drama maken van het alledaagse leven in Bjalistok. Voor dat doel is het nodig te beschikken over een taal, die aan geen enkel volk toebehoort en waarvan de samenstelling zoveel mogelijk overeenstemt met de natuurlijke wijze van taalgebruik. Een taal, die zelfs de minst ontwikkelde mensen zouden kunnen beheersen.

Maar zo'n taal bestaat toch niet? Dat hindert niet. Hij zal haar maken! Met jeugdig, naief

vervolg op p. 3

Esperanto - Panorama

Tweemaandelijks tijdschrift uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.

Redactie en administratie België
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.
☎ (03) 234.34.00.

Administratie Nederland
Esperanto-Centrum Nederland, Riouwstraat 172, 2585 HW Den Haag.

Abonnementen
Gewoon abonnement: 200 fr. in België, 11 *f* in Nederland.
Steunabonnement: 400 fr. in België, 22 *f* in Nederland.
Vijfjarig abonnement: 800 fr. in België, 44 *f* in Nederland.
Vijfjarig steunabonnement: 1 600 fr. in België, 88 *f* in Nederland.
Levenslang abonnement: 5 000 fr. in België, 275 *f* in Nederland.
Levenslang steunabonnement: 10 000 fr. in België, 550 *f* in Nederland.

Advertenties
1/1 blz. 2850 fr.* of *f* 165
1/2 blz. 1550 fr.* of *f* 90
1/3 blz. 1200 fr.* of *f* 70
1/4 blz. 850 fr.* of *f* 50
1/8 blz. 500 fr.* of *f* 29

Kleine advertenties 15 fr.* of *f* 0,90 per woord. Identieke advertenties in 6 opeenvolgende nummers: 5 × de prijs van 1 advertentie.
Reductie voor Esperanto-organisaties: 33 %.
Toeslag voor vergroten of verkleinen van een tekening: 300 fr. * (éénmalig). (* + 19 % BTW)

Rekeningen
Voor België: 402-5510531-55 t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen.
Voor Nederland: postgiro rek.: 3583975 t.n.v. Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag.

Redacteur: Paul Peeraerts.

Verantwoordelijke uitgever:
Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

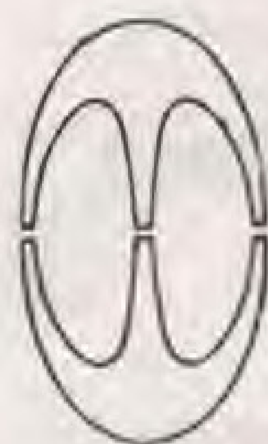
Esperanto-Panorama verschijnt de 1ste van iedere oneven maand.

Bijvoegsels bij Esperanto-Panorama worden slechts toegestaan als ze keurig gedrukt zijn en in onberispelijk Nederlands of Esperanto opgesteld. De kosten door het bijvoegen van het drukwerk veroorzaakt, worden gefactureerd.

Teksten voor publikatie moeten op het redactie-adres toekomen uiterlijk de 1ste van de even maand.

De redactie heeft het recht ingezonden teksten, advertenties of bijvoegsels te weigeren. In geval van discussie beslist het Bestuur van de Vlaamse Esperantobond.

Overname van artikels is vrij, op voorwaarde dat een presentexemplaar aan de redactie wordt gezonden.

Esperanto Panorama

Bondsnieuws

De fiscus helpt U FEL steunen

U weet reeds dat giften aan FEL vanaf 1 000 fr. aftrekbaar zijn van uw belastingen. Wanneer U nu stort krijgt U begin 1988 van FEL een fiscaal attest om bij uw belastingsaangifte te voegen. We vonden het echter interessant om U eens te laten zien hoeveel belastingvermindering zo'n gift opbrengt. Uiteraard hangt de belastingvermindering af van uw netto belastbaar inkomen. In de tabel hieronder vindt U een overzicht.

Netto belastbaar inkomen	Uw belastingbesparing	Uw gift van 1 000 fr. kost U
300 000	384	616
500 000	415	585
800 000	472	528
1 000 000	472	528
1 500 000	522	478
2 000 000	571	429

Zo ziet U dat als U 1 000 fr. stort de staat U reeds voor ongeveer de helft subsidieert. Hoe meer giften, hoe groter de staatssteun aan Esperanto.

vervolg van p. 1
vertrouwen begint de jongen te werken met de niet aflatende logica van de jeugd, waartoe hij nog behoort, met de handelwijze van een artiest. Heeft hij, redelijkerwijze, ook maar de kleinste kans op succes? Laten we, als u wil, wedden. Zou u, omstreeks 1876 wedden, dat die 17- à 18-jarige, verloren in een verre stad in een ver land, zulk een ambitieus doel zou bereiken, nl. de schepping van een nieuwe taal?

Laten wij haar geschiedenis stap voor stap volgen. De vader van de jonge man zendt hem weg om te studeren en laat hem beloven, af te zien van het geëxperimenteer met de taal. Is het niet realistisch om te denken, dat de knaap eindelijk het absurde van zijn plan zou begrijpen? Maar hij zet door. Op 27-jarige leeftijd besluit hij, de vrucht van zijn werk te publiceren. Hij bezoekt de uitgeverijen, de een na de ander. Maar niemand is gek, niemand antwoordt bevestigend. Dus laat hij op eigen kosten een kleine goedkoop uitziende brochure drukken. Welke kans heeft hij die te verspreiden, terwijl hij niet kan beschikken over een net van boekhandels en/of bibliotheken? Zou u wedden ten gunste van die absoluut onbetekende persoon, onder die omstandigheden?

Uitspraken

Toch vond het project geïnteresseerden, vooral in het Russische Keizerrijk. Er komt een tijdschrift in de nieuwe taal. Tolstoj, enthousiast gemaakt, schrijft ervoor. Maar dan haalt hij zich het ongenoegen van de tsaar op de hals en de tsaristische censuur verbiedt het tijdschrift, de enige band tussen de eerste aanhangers van de taal. Als u dit had gehoord, zou u dan wedden, dat er een levende taal zou groeien uit een project, dat zo geplaagd werd door dat moeilijke begin? Maar het leven volgt een andere logica. In alle vijf werelddelen vernemen mensen van de taal en gaan haar leren. De linguïsten schaterlachen spottend, ieder zal de taal (zeggen ze) op zijn eigen manier gebruiken, de grammatica toepassen, de betekenis van een woord verstaan, haar uitspreken, het zal niet mogelijk zijn elkaar te begrijpen. Op wie zou u dan wedden?

Op de jonge amateur? Of op de eensgezinde vakmensen?

Tijdens het eerste congres in Boulogne-sur-Mer in 1905 verstaan de gebruikers van de nieuwe taal elkaar weliswaar uitstekend, maar waarom zou men een kleine groep zonderlingen serieus nemen? Gezien vanuit de Parijse salons, die destijds bepalend waren voor de algemene opinie, blijkt de nieuwe taal niet aanlokkelijk. Het wemelt er in van on-franse letters als k en j, plus medeklinkers voorzien van belachelijke lettertekens. De taal ziet er barbaars uit, verwerpelijk! Over de gehele wereld wijzen de intellectuelen haar af. Dat het de ontwerper ontbreekt aan realisme, bewijst overigens zijn vreemde keuze van medeklinkers met tekens die in geen enkele drukkerij te vinden zijn, zodat, als men iets wil publiceren, het nodig is, eerst nieuwe drukletters te gieten. Met gezond verstand wedden dat die taal blijft bestaan, zou geldverspilling zijn.

1914. Een oorlog breekt uit. Zamenhof sterft. Sluit uw weddenschappen af, dames en heren. Wie zal er wedden op die vreemde taal, symbool van gelijkwaardige relaties in een wereld, waar de wet van de jungle heerst? In de twintiger jaren stelt Iran bij de Verenigde Naties voor, het Esperanto aan te nemen als taal voor de internationale betrekkingen. Iedereen is stomverbaasd en de grote mogendheden bereiden zich voor op strijd. „Dat voorstel moet men afwijzen, het is gevaarlijk voor ons cultureel overwicht." Die staten zijn rijk en hebben veel invloed, hun afgevaardigden aarzelen niet de meest schandelijke aanslag te plegen op de waarheid. Weer bespot en verwerpt men het project. Zeg eens eerlijk, zou u er toen op gewed hebben? Vervolgens komen Hitler en Stalin aan het bewind. Hitler beschouwt het Esperanto als een samenzwering van Joden en vrijmetselaars; Stalin van burgerlijke kosmopolieten. In de jaren 40 zijn de twee bijna almachtig op het Europese continent. De taal Esperanto is verboden, haar boekenvoorraad wordt gelikwideerd, veel van haar aanhangers worden opgesloten in concentratie-kampen. In Japan, China, Spanje, Portugal en andere landen volgen de regeerders ten aanzien van het Esperanto een minder gewelddagige politiek, maar toch wel met gelijke strekking. Zeg mij, waarop zou het verstandig zijn nu te wedden, anders dan op het spoedig verdwijnen van de taal?

Machten

De tweede wereldoorlog is voorbij, nu verschijnt het systeem van simultaanvertaling. Dat lijkt het communicatie-probleem op te

lossen op congressen en conferenties, maar feitelijk slaagt het er nauwelijks in een ontwikkeling te maskeren, die onbetwiste overheersing van het Engels mogelijk maakt. Het blijkt dat in internationale betrekkingen het Engels de neiging vertoont tot monopoliseren. Het is de taal van persagentschappen, van multinationale concerns, van wetenschappelijke publicaties, evenals van de muziek, waarop in de hele wereld de jeugd danst, Amerikaans gekleed.

Tegenover die Goliath is Esperanto David, zo klein, dat hij bijna niet te zien is. Wie zou er, redelijkerwijze, wedden op de tweede van die rivalen? Zou het zin hebben, het winnen van de weddenschap te laten afhangen van een taal, die door geen enkele grote beweging gesteund wordt, door financiële machten genegeerd wordt, door de massamedia doodgezwegen, die de intellectuelen bespotten of beoordelen als zijnde doodgeboren? Ze wordt steeds aangevallen, nu e ens politiek, dan weer intellectueel, vanaf haar publikatie, en heeft geen bondgenoot noch hulp van buitenaf. In een tijdperk waarin visuele media en beeldende voorstellingen furore maken, beschikt zij niet over middelen om goede reclame te maken voor zich zelf. Zij breidt zich slechts uit door haar eigen, niet in het oog springende maar zeer waardevolle kwaliteiten. En toch te oordelen naar objectieve criteria zoals boekenproductie, deelname aan internationale samenkomsten, de grote geografische reikwijdte van kranten in het Esperanto, vele Esperanto-manifestaties, radio-uitzendingen, een aantal plaatsen waar het mogelijk is esperantisten te ontmoeten enz., bemerkt men dat, ondanks de velen die de geijkte stromen volgen van het politieke en economische leven, het Esperanto zich voortdurend uitbreidde en dat vooral in het laatste decennium haar vooruitgang opmerkelijk versnelde. In 1976 werd onderwijs in het Esperanto gegeven op 30 instituten op universitair niveau, dit jaar zijn er dat 125, dat betekent een verviervoudiging in tien jaar. Esperanto is de taal van een opmerkelijke letterkundige productie, welke zich onophoudelijk uitbreidt. Het is de taal, waarin over de gehele wereld de meeste liederen vertaald worden. Men gebruikt haar dagelijks op radio in zo verschillende landen als China, Polen en het Vaticaan. Zij is het dagelijks communicatiemiddel van vele paren uit twee naties, en de moedertaal van een aantal kinderen. Als men objectief de verhouding analiseert tussen de deugdelijkheid en kosten blijkt zij een internationaal contactmiddel te zijn, dat ver uitsteekt boven het Engels en de systemen gebaseerd op schriftelijke of simultane vertaling.

Zou u erop wedden?

Als het nu 1887 was en u zou die kleine brochure van de volkomen onbekende 27-jarige in uw hand houden, zou u zich dan kunnen voorstellen dat na iets minder dan een eeuw, het grootste internationale congres in de gehele geschiedenis van China in dat land plaatsvindt in de taal, waarvan de eerste kiem zich hier aan u openbaarde? Zou u in dat jaar gewed hebben, dat er in 1987 niet één dag zou zijn, waarop er niet ergens in de wereld een Esperanto-talig congres, bijeenkomst, vergadering of culturele manifestatie plaatsvond? Toch is het nu zo. Constateren dat de redelijke weddenschappen voortdurend tegengesteld zijn aan de feitelijke ontwikkeling van de gebeurtenissen, stemt tot nadenken. Bij diepgaander onderzoek blijkt, dat de ongunstige oordelen over de toekomst van Esperanto gebaseerd zijn op dezelfde, telkens terugkerende fout: men controleert de werkelijkheid niet, men ziet niet, hoe het Esperanto praktisch functioneert in vergelijking met de andere systemen, die gebruikt worden om intercultureel te communiceren. Bovendien overschat men de druk van buitenaf en onderschat men de rol van de individuele gevoelens in het tot leven brengen van een taal en het verspreidingsproces evan. Waarom vertoont Esperanto een grotere levendigheid dan sommige talen met een officiële status als het Keltisch of het Rhaetoromaans? Omdat mensen ervan houden te scheppen, te spelen en te genieten van vrijheid en vriendschappelijk met elkaar om te gaan. De structuur van het Esperanto stimuleert taalcreativiteit, die onderdrukt wordt in de meeste taalgebieden vanaf het moment dat een kind naar school gaat. Zij geeft de taal een ludieks sfeer, veracht door hen, die zichzelf belangrijk vinden, maar tegemoetkomend aan een groot verlangen diep in onze ziel. Wat grammatica, woordvorming en stijl betreft, schept Esperanto een gevoel van vrijheid in de uitdrukkingswijze, welke in die mate in geen enkele vreemde taal is toegestaan. En hier kan

Groepsleven, informatie

Teksten voor het volgende nummer van Esperanto-Panorama moeten op de redactie toekomen voor 1 december 1987. De publikatie van redactionele teksten gebeurt gratis. Voor advertenties, zie onze tarieven op p. 2.

AALST

Esperantogroep *La Pioniro* ☆

Inlichtingen: de hr. E. D'Hondt, Wilgstraat 25A, 9440 Erembodegem, tlf. (053) 77 44 97.

Bijeenkomsten: de laatste dinsdag van de maand in de jeugdbibliotheek, Kattestraat 31 (2de verdieping).

Cursussen: Starten in september aan de Kattestraat 33 (2de verdieping). Bel voor inlichtingen.

ALKMAAR

NEA-sekcio

Inlichtingen: mevr. F. Bakker-Kroon, Meester Quantplein 2, 1862 GB Bergen, tlf. (02208) 45 82.

Bijeenkomsten: de derde maandag van de maand.

ALMELO

NEA-sekcio

Inlichtingen: mevr. A.J.B. Vrolijk-Hemelman, Hofkampstraat 33, 7607 NB Almelo.

Bijeenkomsten: de derde woensdag van de maand op het bovenstaande adres.

AMSTERDAM

Samenwerkingscomité

Inlichtingen: de heer J.A. Hardeveld, tlf. (075) 28 70 18.

Bijeenkomsten: AKKE-conversatiebijeenkomsten elke dinsdag om 20 u. in het Centraal Station, laatste deur op het eerste perron (oostzijde, 2b) in, daarna een verdieping hoger.

Amsterdamaj mezaĝaj esperantistoj (NEA-sekcio)

Inlichtingen: de heer Rob Keetlaer, Moterwal 6, 1021 PC Amsterdam, tlf. (020) 36 37

ANTWERPEN

Kon. Esperantogroep *La Verda Stelo*, v.z.w. ☆

Inlichtingen over Esperanto: tlf. (03) 234 34 00 (kantooruren) of 440 30 92 ('s avonds).

Inlichtingen over de programma's: tlf. (03) 218 63 76.

Bijeenkomsten: in het Esperantocentrum, Frankrijklei 140, 1ste verdieping, elke vrijdag. Het clublokaal is open vanaf 18u.

Programma:

- vrijdag 6 nov.: „Instrumetodoj de lingvoj", voordracht door de heer Alex Humet.
- vrijdag 13 nov.: INTERNACIA VESPERO Iranese maaltijd en toeristisch programma verzorgd door de familie Motamedi.
- vrijdag 20 nov.: INTERNACIA VESPERO „Ruando", reisverslag met dia's door de heer Wim de Smet.
- vrijdag 27 nov.: Konversacia vespero.
- vrijdag 4 dec.: „Ombro sur interna pejzaĝo". Mevrouw Kiki Tytgat stelt de roman van Spomenka Štimec voor.
- vrijdag 11 dec.: „La historio de la pentogramo" (kvinpinta figuro). Voordracht door de Heer Jo Haazen.
- vrijdag 18 dec.: ZAMENHOFA VESPERO: Een Nederlandse tenor zingt, onder begeleiding van Saskia Veen (NL) op de harp, liederen van Benjamin Britten op teksten van Robert Burns in een vertaling van William Auld.
- vrijdag 25 dec.: Kerstdag, geen vergadering.
- vrijdag 1 jan.: Nieuwjaarsdag, geen vergadering.
- vrijdag 8 jan.: INTERNACIA VESPERO Iwona Kociba uit Polen spreekt over haar land.

Pas begonnen:

ESPERANTOCURSUS

elke woensdag van 19.30 u tot 21.30 u in Berchem.
Deze cursus loopt tot Kerstmis.
Lesgever is Alex Humet, te bereiken op tel. 239 21 69.

Vlaamse Esperantobond
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tlf. (03) 234 34 00 (antwoordapparaat van 17.00 u. tot 9 u. en van 12.30 u. tot 13.30 u. en op vrije dagen). Bezoek liefst na afspraak.
Cursussen: Cursus voor zelfstudie Esperanto Programita (met platen of cassette, én woordenboek) te verkrijgen tegen 1495 fr.

ARNHEM
NEA-sekcio
Inlichtingen: de hr. R.J.W. Poort, Sellersmaat 60, 6903 XM Zevenaar, tlf. (08360) 33790.
Beginnerscursus: 28 sept. t/m 30 nov.

BERINGEN
Beringse Esperantogroep ☆
Inlichtingen: de hr. Beckers, Rozenlaan 5, bus 1, 3950 Beringen, tlf. (011) 42 10 78.
Bijeenkomsten: de 2de donderdag aan de Rozenlaan 5.
Cursussen: in het St.-Jozefscollege in Beringen.

BEVERWIJK
Esperanto-grupo
Bijeenkomsten: dinsdagavond eens per maand, t. h. v. mevr. N. Reinders, Zwaansmeerstraat 48, 1946 AE Beverwijk, tlf. (02510) 31 079. De groep is onafhankelijk.

BRUGGE
Brugse Esperantogroep „Paco kaj Justeco" ☆
Inlichtingen: De hr. F. Roose, St.-Klaradreef 59, 8000 Brugge, tlf. (050) 33 19 81.
Bijeenkomsten: hebben plaats in het „Hof van Watervliet", Oude Burg 4, 8000 Brugge, iedere tweede en vierde donderdag van 20 tot 22 u. Eén uur wordt gewijd aan het hoofdthema en één uur aan mededelingen en besprekingen allerhande.

BRUSSEL
Brusselse Esperantogroep ☆[1]
Inlichtingen: De heer Marc Demonty, Schoolstraat 3, 1710 Dilbeek, tlf. (02) 569 31 33.
Bijeenkomsten: iedere dinsdag van 18.15 tot 19.45 u.
Cursussen: Vanaf 6 oktober aan de Vrije Universiteit Brussel, Instituut voor Taalonderwijs, Pleinlaan 2, 1050 Brussel. Prijs: 1000 fr. Ook toegankelijk voor niet-studenten.
Cursussen op drie niveaus, vanaf 29 sep., telkens van 18 tot 20 u. aan de Kortenberglaan 66.

1. Leden die in Brussel wonen en hun adres in het Nederlands opgeven en personen die in het Nederlandstalig gedeelte van België wonen, zijn automatisch ook lid van de Vlaamse Esperantobond. Anderen worden lid van de „Association pour l'espéranto"

Europees Esperantocentrum
Inlichtingen: tlf. (03) 233 66 81.

Belga Esperantista Fervojista Asocio
Inlichtingen: de hr. de Sutter, Kersbeeklaan 90, 1190 Brussel.

DEN HAAG
NEA-sekcio
Inlichtingen: Mevr. I.M.J. Dijkhoff-Lenze, van Trigtstraat 20, 2597 VZ Den Haag, tlf. (070) 24 39 23.

Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag in het Esperantohuis, Riouwstraat 172.
Programma:
- 11 nov.: (14-16 u) Praatnamiddag.
- 25 nov.: (20-22 u) Sinterklaasfeest. Zorg voor leuke rijmpjes!
- 9 dec.: (20-22 u) Zamenhofavond. Mevrouw M. Vermaas vertelt over de onthulling van het Zamenhof-monument in Graz. De familie Theo en Truus van Woerden dragen hun reeds traditioneel geworden verslag over het afgelopen jaar in dichtvorm voor.

TANEF (Naturamikoj-esperantistoj)
Inlichtingen: De hr G. van der Horst, Hengelolaan 1158, 2544 GT Den Haag, tlf. (070) 66 65 47.

DEN HELDER
Esperanto-Klubo Den Helder
Inlichtingen: De hr. E. van den Oever, Treilerstraat 11, 1784 SW Den Helder.
Bijeenkomsten: de 1ste en 3de maandag van de maand in het clublokaal, Koningsstraat 115 (boven).

DEVENTER
NEA-sekcio
Inlichtingen: J.S. Douma, Rembrandtkade 177, 7412 HL Deventer, tlf. (05700) 18 304.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag.

DIEMEN
Internacia amikeco
Inlichtingen: F.L.E., Vlasdonk 1, 1112 JD Diemen, tlf. (020) 90 90 94.

EDEGEM
Inlichtingen: De hr. I. Durwael, P. Gilsonlaan 5, 2520 Edegem, tlf. (03) 440 30 92.
Cursussen: Cursus ingericht door de gemeente Edegem vanaf half september. Cursusgeld: 1100 fr. voor 25 lessen van anderhalf uur. Inl. en inschr. mevr. van der Auwera, tlf. (03) 457 78 40.

EINDHOVEN
Esperanto-Klubo Eindhoven
Inlichtingen: de hr. R. Bossong, Floraplein 23, 5644 JS Eindhoven, tlf. (040) 11 41 62.
Bijeenkomsten: de 3de woensdag om 20 u. in Aktiviteitencentrum „Henriette Roelants", Corn. Dankertstraat 2.

ENSCHEDE
NEJ-sekcio „EGE"
Inlichtingen: De Vluchtestraat 1-402, 7523 BE Enschede, tlf. (053) 33 26 40.

GENK
Esperantoclub Genk ☆
Inlichtingen: de hr. Mathieu Habex, Gildelaan 27 3600 Genk, tlf. (011) 35 95 42.
Bijeenkomsten: Elke eerste en derde dinsdag van de maand vanaf 20 uur in Trefpunt, Dieplaan 19, 3600 Genk.
Programma:
- dinsdag 17 nov.: (20 u) Planning voor volgend jaar. Bespreking van voorstellen door de leden.
- dinsdag 1 dec.: Dia-avond over het Wereldcongres in Polen door de heer Marcel Aerts.
- dinsdag 15 dec.: (20 u) theateravond met René en Rita (R. Paruys en R. Daniels).

GENT
Genta Esperanto-grupo *La Progreso* ☆
Inlichtingen: Katja en Arpad Lödör, Peter Benoïtlaan 117, 9219 Gentbrugge, tlf. (091) 30 16 77.
Bijeenkomsten: iedere maand bestuursvergadering (datum wordt onderling overeengekomen) en iedere 4de vrijdag in het Chalet „Sluizeken", Sluizekenskaai te Gent.
Cursussen:
Avondcursus volgens de rechtstreekse methode op dinsdag van 18.30 tot 20.30 u. in de Volkshogeschool, Bargiekaai 1, vanaf 8 sep.
Programma:
- dinsdag 17 nov.: (18.30 u) Conversatieavond in de lokalen van de Stedelijke Middenschool, Bargiekaai 1, te Gent.
- vrijdag 27 nov.: (20u) „Bulgario, ne nur la lando de la rozoj". Voordracht door Pauline Lazarova in Chalet „Sluizeken", Sluizekenskaai 2 te Gent.

La libroservo de Flandra Esp…

Finonte la jubilean jaron, FEL, kiu en kelkaj jaroj disvolviĝis ĝis unu el la plej grandaj libroservoj, volas al la puoferti kelkajn bliko malmultetre sed takostajn havindajn verkojn. Kaptu la okazon kaj mendu ĉu skribe, ĉu telefone, de FEL, Frankrijklei 140, B-2000 … tlf. + 32 …

Horo da opozicio (Ĝanfranko kaj Ĝuljo). Sterea C60-kaseto kun tekstlibreto. Enhavas dudekon da revoluciemaj kantoj, inter kiuj la konata „Ja ni venkos".
Kutima prezo: 280 BEF.
FEL-prezo: 180 BEF.

La aventuroj de ŝpar- kaj alia porketoj (Rik de Roover). Tiu ĉi ĉarma rakonto situas en Antverpeno kaj prilumas la historion de ŝparporketo kiu iĝas vivanta, kaj renkontas alian porketon. Ambaŭ travivas multajn aventurojn en la havena urbo. Facila stilo. Taŭga kaj por infanoj, kaj por plenkreskuloj. 80 paĝoj. Ŝnurbindita.
Kutima prezo: 254 BEF.
FEL-prezo: 106 BEF.

La nobla korano. La plej fama verko de la islamaj landoj, en la araba originalo kun traduko en Esperanto. Majstroverko nepre havinda de ĉiu, ne nur pro sia enhavo, sed ankaŭ pro ĝia aspekto. 660 paĝoj! Ŝnurbindita en ledsimila kovrilo.
Kutima prezo: 1260 BEF.
FEL-prezo: 445 BEF.

La aventuroj de L.R.M.Stultulof la X-a *kaj* **Levu la manojn (F.V.Dorno).** La libro entenas du verkojn: ridigan satiron pri elpensita lando, kaj ne elpensita reĝo de elpensita lando, komedion kriminalan dum Universala Kongreso de Esperanto. De la sama aŭtoro de „Jaĥto veturas for..." kaj „Kazinski venas tro malfrue". 140 paĝoj. Ŝnurbindita.
Kutima prezo: 228 BEF.
FEL-prezo: 80 BEF.

Beste lezer,

Een heel jaar een schat aan informatie in of over het Esperanto: dat biedt ook in 1988 de Vlaamse Esperantobond. Om u de keuze uit de verschillende mogelijkheden gemakkelijker te maken, vindt u hieronder enkele nuttige wenken, evenals een praktisch bestelformulier.

Dit bestelformulier geeft u best, samen met de betaling, aan uw plaatselijke groep. Als u uw groep niet kent, kunt u ook uw formulier rechtstreeks aan de Vlaamse Esperantobond zenden (Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen). In dat geval moet ook de betaling aan de Bond gebeuren (rekening 402-5510531-55). Mocht u nog een vraag hebben, dan zullen zowel de plaatselijke groepen als de bestuursleden van de Bond u graag helpen!

Enkele nuttige wenken

1. Leden of steunende leden van de Vlaamse Esperantobond (FEL) krijgen een gratis abonnement op het tijdschrift *Esperanto-Panorama.* Er wordt slechts één abonnement per adres geschonken. Leden krijgen korting bij aankoop bij de Bond van vrijwel alle Esperantoboeken. Bovendien krijgen zij de *Membromark-folio* van UEA, dat recht geeft op het gebruik van de „Delegita Reto" in het *Jaarboek.* Deze lidmaatschapszegels kunnen de leden verkrijgen bij de plaatselijke groep of bij FEL Om een persoonlijk exemplaar van het *Jaarboek* te krijgen, moet men het apart bestellen (zie 6).
2. Bij een familiaal lidmaatschap is iedereen lid die op hetzelfde adres woont. Er wordt echter slechts één tijdschrift per adres verzonden.
3. Een lid van de Vlaamse Esperantobond is automatisch ook gewoon lid van de plaatselijke groep. Jongeren tot 26 jaar worden automatisch lid van de Vlaamse Esperantojeugd (FLEJA). Zij krijgen gratis het tijdschrift *Jongeren Esperanto-Nieuws.* Ook steunende leden krijgen dat tijdschrift.
4. Een lid van de Wereld-Esperantobeweging (UEA) krijgt de *Boekenlijst* met 3 000 titels van verkrijgbare werken. Steunende leden (d.i. leden van de zogenaamde „Societo Zamenhof") krijgen dezelfde voordelen, maar helpen de wereldbeweging op een bijzondere manier. Het *Jaarboek* van UEA moet apart worden besteld (zie 6).
5. Schenkingen vanaf 1000 fr. aan de Vlaamse Esperantobond zijn voor de belastingen aftrekbaar van het belastbaar inkomen. Ze moeten rechtstreeks aan de Vlaamse Esperantobond gebeuren, en niet via een groep. Schenkers van 1500 fr. of meer krijgen gratis hun lidmaatschap, zowel van FEL als van UEA, met de tijdschriften *Esperanto-Panorama, Esperanto* en het *Jaarboek* van UEA. Voor jongeren is er bovendien *Kontakto* en *JEN.* Schenkers van 5000 fr. krijgen bovendien alle andere tijdschriften en jaarboeken die in deze folder worden vermeld.

... over onze tijdschriften en jaarboeken

6. Het *Jaarboek* van UEA moet apart worden besteld. Het is alleen verkrijgbaar voor leden van UEA. Wie lid is van UEA, het jaarboek bestelt en bovendien beneden de 26 is, krijgt gratis het tijdschrift *Kontakto.*
7. Het jaarboek van *Monato* — «La Jaro 1988» — is een zakagenda in plastic kaft met een schat aan informatie over landen, vreemde munten, feestdagen in het buitenland enz.
8. *Informilo* is het kaderblad van FEL en FLEJA, in het Esperanto, met informatie over de werking.
9. *Jongeren Esperanto-Nieuws* (JEN) is het jonge broertje van *Panorama*. Het geeft in het Nederlands informatie over het Esperanto en taalproblematiek, vooral dan toegespitst op jongeren. Leden van FLEJA krijgen het gratis.
10. *Koncize* geeft in het Esperanto informatie over allerhande jeugdactiviteiten. Het is gratis voor steunende leden van FLEJA.
11. *Esperanto* is een internationaal tijdschrift in het Esperanto, uitgegeven door UEA, over de Esperantocultuur. Aanbevolen voor iedereen die meer dan een elementaire kennis van de taal heeft.
12. Zowel *Kontakto* als *Juna Amiko* zijn het neusje van de zalm voor beginnelingen. Eenvoudige teksten over allerlei onderwerpen. Tweemaandelijks.
13. *Monato* is de „Knack" of de „Trends" van het Esperanto: een tijdschrift over actualiteit, cultuur, wetenschap, sport enz. Er verschijnen 12 nummers van 32 blz. per jaar. Wie zich tot nu toe nog niet op *Monato* abonneerde en vóór 16 december een abonnement neemt, krijgt bonvendien een leuke en nuttige verrassing!
14. *Heroldo de Esperanto* gaat over de Esperantobeweging, net zoals *Esperanto,* maar op een eenvoudiger niveau.
15. *Novafletero de FLE* — Een „Nieuwsbrief" van de arbeiders-esperantisten in Nederland.
16. *La Fenomeno* — Tijdschrift van de Nederlandse Esperantovereniging.

... over onze boeken

17. *Jaĥto veturas for...* en *Kazinski venas tro malfrue,* zijn twee spannende detective-verhalen van Deck Dorval, in sprankelende taal.
18. *Ĉu rakonti novele?* van de successchrijver Johán Valano, elf korte maar boeiende detective-verhalen.
19. *Sub la signo de socia muzo* toont u pareltjes van dichtkunst over de sociale, politieke, culturele en economische toestand van 1887 tot nu.

esperanto

Kvara Flandra Kongreso de Esperanto

26 ĝis 28 aŭgusto 1988 – GENT

La drako (1377) kiu troviĝas sur la belfrido de Gent

La kongreso

De la 26a ĝis la 28a de aŭgusto 1988 okazos en Gent la 4a Flandra Esperanto-Kongreso.
Ne estas la unua fojo ke en tiu ĉi urbo esperantistoj kongresas.
Jam en 1913 - jaro de la mondekspozicio en Gent - 500 partoprenantoj ĉeestis la tiel nomatan "Internacia Esperantista Semajno-Kongreso".
Alia internacia kongreso en nia urbo estis organizita de S.A.T. en la jaro 1961.
La nuna kongreso emfazas la daŭran disvastigon de la Esperanto-movado en Flandrio.
Estas la loka grupo "La Progreso" kiu prizorgas la praktikan organizadon kune kun Flandra Esperanto-Ligo.

La temo

La kongreso en si mem ne havas temon. Grava priokupo estos batalo kontraŭ krokodiloj. Ni deziras atentigi la partoprenantojn pri la fakto ke niaj kongresoj havas sencon nur se ni uzas ilin por praktiki la lingvon, kaj tiel aŭtomate pruvi ĝiajn taŭgecon kaj eblecojn.
Antaŭ ĉio ni alvokas tiujn kiuj ne plu bezonas tiun praktikadon : ilia respondeco en tio estas tre alta.
Tiurilate la partopreno de esperantistoj el aliaj lingvaj regionoj estas aparte bonvena.

La programo

La kongresa komitato strebas al ellaboro de kiom eble plej varia programo.
Kulturo, amuzo, distro sed antaŭ ĉio homaj interkompreniĝaj kuniĝoj havos nian ĉefan atenton.
Inter la diversaj eroj : promenado, boatveturo, naĝado, arta vespero, komuna kantado, prelego, urbogvidado, bankedo, F.E.L.-kunveno kun la temo "La jubilea jaro ... kaj poste".

La urbo

Gent, en la 16a jc la plej potenca urbo post Parizo, nun estas vigla koro de vasta regiono (350.000 enloĝ.) kun malnova centro kiu reflektas historion kaj intimecon. Kvietaj anguletoj kaj agrablaj vivoplenaj butikstratoj varias.
Moderna haveno, fino de trafikplenaj marvojoj, rezultigas gravan industrian aktivecon.
Situanta ĉe la vojkruciĝo de grandan Eŭropaj arterioj E17 kaj E40, Gent estas facile atingebla per la vojo kaj per la internacia fervoja reto. Kiel ĉefurbo de Flandrio, Gent ligas industrion kaj komercon al etosplena urbocentro, kie multe da mezepokaj lokoj estas konservitaj.

La kongresejo

Ni kongresas en la iama guberniestra domo kies teretaĝo apartenis al la Sankta Bavo-abatejo.
Tiutempe ĝi servis kiel laborejo (forĝejo, ĉarpentejo, ...)
Fine de la 18a jc ĝi estis ŝanĝkonstruita cele al domo por la guberniestro.
Poste ĝi fariĝis privata posedaĵo ĝis 1944 kiam Gustaaf Taelman donacis ĝin al la urbo kiu restaŭris la konstruaĵon. Nuntempe ĝi estas uzata por kulturaj aktivecoj.

La loĝejo

Ni loĝos en la studenta domo "Home Vermeylen" de la universitato, en unupersonaj ĉambroj kun lavujo. Duŝoj kaj necesejoj troviĝas en la koridoroj.
Eblas tranokti en hotelo. En tiu kazo ni havigos al vi la hotelliston kaj vi mem povas elekti la hotelon kaj fari la necesajn aranĝojn.

PREZOJ

PARTOPRENO KUN ALMENAŬ UNU TRANOKTO

A. vespermanĝo vendredon	100 x	=	
tranokto vendredon (kun matenmanĝo)	400 x	=	
tagmanĝo sabaton	500 x	=	
vespermanĝo sabaton	100 x	=	
tranokto sabaton (kun matenmanĝo)	400 x	=	
festmanĝo dimanĉon tagmeze	800 x		
	Totalo A	=	
B. Kotizo (ĝis 1.7.88)	1.300 x	=	
se vi pagas antaŭ 1.1.88	700 x	=	
se vi pagas antaŭ 1.5.88	1.000 x	=	
Gejunuloj naskitaj post 31.12.61			
se vi pagas antaŭ 1.5.88	----- !!!	=	------------
se vi pagas antaŭ 1.7.88	700 x	=	
	Totalo B	=	
C. Donacoj/subteno		=	
	Totalo C	=	
Entute mi pagas (A + B + C)		=	
			===============

RIMARKOJ

- post 1.7.88 ni ne plu povas garantii loĝadon.
- por k e l k a j gejunuloj ekzistas laŭpete ebleco tranokti senkoste ĉe esperantistoj (nur se vi aliĝas antaŭ 1.5.88). Prioritaton ricevos studentoj kaj senlaboruloj.
- se vi deziras tranokti en hotelo, bonvolu meti krucon ĉi tie :

UNUTAGA PARTOPRENO

SABATON

A. Tagmanĝo	500 x	=	
Vespermanĝo	100 x	=	
	Totalo A	=	
B. Kotizo	400 x	=	
Gejunuloj naskitaj post 31.12.61	--- x	=	--------------
	Totalo B		
Entute mi pagas (A + B)		=	
			================

DIMANĈON

A. Festmanĝo	800 x	=	
B. Kotizo	200 x	=	
Gejunuloj naskitaj post 31.12.61	--- x	=	--------------
Entute mi pagas (A + B)			
			=================

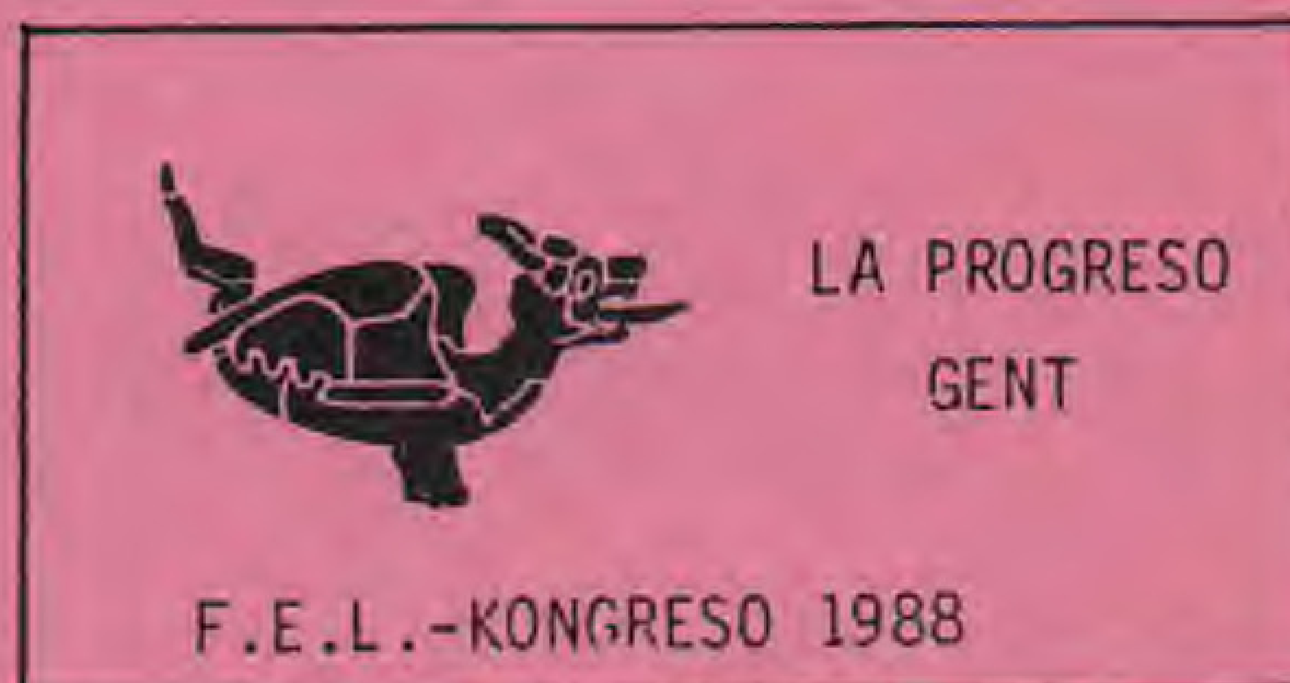
KONDIĈOJ

- por la limdato de la aliĝilo validas la dato de RICEVO de la pago.
- kongreskotizo estos repagita nur post skriba peto al la kongresa sekretariejo antaŭ 1.8.88. Ĉiuokaze 20 % de la kotizo estos neniel repagebla.
- la aliĝilo nepre sendu nur al la kongresa sekretariejo.
- pagante por alia persono, indiku ĉiam klare la celon de la pago kaj menciu detale la nomon kaj adreson de tiu persono.

ALIĜILO

NE SKRIBU ĈI TIE

PD 1988 NR ..../.... ......
gejunuloj ....
pagita / pagenda
POR ADMINISTRA UZO

Kongresa sekretariejo : Esperanto-Kongreso 1988, Peter Benoitlaan 117, B-9219 Gent-Gentbrugge - tel. 091/301677.

Por pagoj :
- nur en Belgio : pagu la sumon en belgaj frankoj al la bankkonto 141-0572715-73 de F.E.L.-kongreso Gent, p.a. Verpleegsterstraat 154, 9000 Gent.
- nur el eksterlando : pagu la sumon en belgaj frankoj al la poŝtkonto 000-0591594-88 de Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, B-9219 Gent-Gentbrugge.

Por ĉiu pago : klare menciu "Kotizo Kongreso 1988" kaj vian nomon.

Grava rimarko : nepre sendu la aliĝilon al la kongresa sekretariejo en Gent.

Ĉiu aliĝanto uzu apartan aliĝilon, fotokopion aŭ samformatan paperon. Bonvolu tajpi aŭ skribi preslitere. Laŭbezone metu krucon en la koncernan lokon.

Mi aliĝas al la Esperanto-kongreso 1988 en Gent laŭ kondiĉoj ĉi-subaj.

Viro/Virino

Antaŭnomo (preslitere) :

Familia nomo (preslitere) :

Kompleta poŝta adreso, nacilingve kaj per latinaj literoj, kun poŝtkodo ĝuste lokita :

Lando : Telefonnumero :

Naskiĝdato :

Dato de aliĝo : Dato de pago :

Pagmaniero :

Vegetarano : jes / ne SUBSKRIBO :

BESTELFORMULIER VOOR LIDMAATSCHAPSBIJDRAGEN, ABONNEMENTEN EN BOEKEN

Opzenden (rechtstreeks of via een plaatselijke groep) aan:
VLAAMSE ESPERANTOBOND
Frankrijklei 140
2000 ANTWERPEN
☎ (03) 234.34.00

1988

Uw lidmaatschapscode: ________-___

Familienaam: ____________________

Voornaam: ____________________

Straat, nummer: ____________________

Postnummer: ________ Telefoon: ____________

Stad: ____________________

Groep[2]: ____________________

Geboortedatum: ________ Nationaliteit:* ________

Beroep: ____________________

– Indien meer dan één persoon lid wordt, gelieve die dan op een blaadje papier van hetzelfde formaat te vermelden. U kunt ook een fotocopie maken van dit formulier.
* Indien u de Belgische nationaliteit niet bezit, gelieve dan in bijlage uw paspoortnummer en de geldigheidsdatum te vermelden.

Nationale lidmaatschapsbijdragen:

f	– gewone leden[1,2,3]	 x	400 fr.	....
	– familiaal lidmaatschap[2]	.... 1 x	800 fr.	....
s	– steunende leden van FEL[1]	 x	1000 fr.	....
f	– levenslang lidmaatschap[1]	 x	10000 fr.*	....
d	– steunende leden van FLEJA[3]	 x	500 fr.	....

Internationale lidmaatschapsbijdragen (UEA)

u	– gewone leden[4]	 x	200 fr.	....
zu	– steunende leden (Societo Zamenhof)[4]	 x	3000 fr.	....

* Tot 31-12-1987 slechts 5000 fr. Profiteer ervan!

Schenkingen:

Ik schenk de volgende som: ....

b – aan de Vlaamse Esperantobond[5] ....

g – aan mijn plaatselijke groep[5] ....

Jaarboeken:

jl	– Jaarboek van UEA[6]	x	300 fr.	....
a	– La Jaro 1988[7]	x	140 fr.	....

Abonnementen:

p	– Esperanto-Panorama	x	400 fr.	....
i	– Informilo[8]	x	150 fr.	....
j	– Jongeren Esperanto-Nieuws (JEN)[9]	x	150 fr.	....
c	– Koncize[10]	x	150 fr.	....
e	– Esperanto[11]	x	375 fr.	....
k	– Kontakto[12]	x	375 fr.	....
m	– Monato[13]	x	1095 fr.	....
h	– Heroldo de Esperanto[14]	x	690 fr.	....
ja	– Juna amiko[12]	x	130 fr.	....
fle	– Novaĵletero de F.L.E.[15]	x	100 fr.	....
fen	– La Fenomeno[16]	x	750 fr.	....
	–		....	....

Informatiebrochures en boeken:

ej	– Esperanto, je vraagt maar	x	100 fr.*	....
ev	– Esperanto vandaag	x	100 fr.*	....
ee	– Esperanto, een Europese of een Aziatische taal?	x	100 fr.*	....
ep	– De propedeutische waarde van het Esperanto	x	100 fr.*	....
es	– De sociopolitieke, pedagogische en culturele waarde van het Esperanto	x	100 fr.*	....
e5	– De vijf bovenstaande brochures samen	x	250 fr.*	....
w	– Woordenboek Esperanto-Nederlands-Esperanto	x	425 fr.*	....
av	– La aventuroj de ŝpar- kaj alia porketoj	x	130 fr.*	....
ja	– Jaĥto veturas for...[17]	x	350 fr.*	....
cu	– Ĉu rakonti novele?[18]	x	380 fr.*	....
mu	– Sub la signo de socia muzo[19]	x	430 fr.*	....
ka	– Kazinski venas tro malfrue[17]	x	425 fr.*	....
			TOTAAL:	....

☐ Dit totaal betaal ik aan de bovenvermelde groep en ik bezorg dit formulier ook aan hen.

☐ Dit totaal betaal ik aan de Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, en ik zend dit formulier aan hetzelfde adres. Ik betaal die som vandaag op rekening nr. 402-5510531-55.

☐ Gelieve deze bestelling (behalve de boeken en cursussen) als een constante bestelling te beschouwen. Gelieve ervoor te zorgen dat mijn bank of het Bestuur der Postchecques automatisch ieder jaar in november betaalt. Ik kan te allen tijde deze constante bestelling herroepen.

* Al deze prijzen zijn inclusief BTW en verzendingskosten.

Antwerp... 32 34 34 00 (voĉ... respond-kaj nokte notos vian aparato mendon). Al la menciitaj prezoj aldoniĝos nur la veraj afrankokostoj. Rapidu, ĉar la stokoj estas limigitaj!

...eranto-Ligo elektis por vi...

El la verda biblio (I. Lejzerowicz). „En la komenco la Senkorpa Mistero kreis volapukon. Kaj Volapuk estis senforma kaj kaosa, kaj mallumo estis en ĝi. Kaj la Senkorpa Mistero diris: Estu lumo. Kaj fariĝis Esperanto." Jen kiel komenciĝas tiu ĉi verko plena je verda humuro. Ne maltrafu! 82 paĝoj. Ŝnurbindita.
Kutima prezo: 155 BEF.
FEL-prezo: 100 BEF.

Instrua amuzo (Stano Marĉek). La aŭtoro estas konata kiel humura desegnisto kaj kiel krucvort-enigm-isto de MONATO. Jen dua eldono lia plenplena je humuro kaj je krucvortenigmoj. 56 paĝoj. Broŝurita.
Kutima prezo: 101 BEF.
FEL-prezo: 20 BEF.

La Jaro 1987. Jes, 1987 preskaŭ pasis. Ĉu do ankoraŭ utilas mendi tiun ĉi kalendaron, eĉ kontraŭ rinдinda prezo? Jes, certe, ekzemple pro ĝiaj vortaroj kaj gramatikoj rusa, ukraina kaj japana, pro ĝia centjara kalendaro, pro ĝiaj mapoj, pro ĝia listo de spicoj, kalorioj kaj ĵuloj ktp. 160 paĝoj. Ŝnurbindita.
Kutima prezo: 140 BEF.
FEL-prezo: 20 BEF.

instrua amuzo
marček-marković

- dinsdag 15 dec.: (18.30 u) zie dinsdag 17 nov.
- zondag 20 dec.: Traditioneel Zamenhof-feest. Alle inlichtingen zenden we u op aanvraag graag toe.

GRONINGEN
NEA-sekcio
Inlichtingen: Esperantocentrum, Berkelstraat 5, 9725 GR Groningen, tlf. (050) 25 98 46.
Bijeenkomsten: in het wijkgebouw Helperkerk, Waldeck Pyrmontplein 13, tlf. (050) 26 00 49.

NUFARO (Afd. Groningen van de Nederlandse Esperantojeugd)
Inlichtingen: Coranthijnestraat 69, 9715 RG Groningen, tlf. (050) 77 59 54.

HAARLEM/HEEMSTEDE
NEA-sekcio „Komprenado faras pacon"
Inlichtingen: G. Duivis, M. Vaumontlaan 168, 2101 EJ Heemstede, tlf. (023) 28 46 02.

HALLE
Esperantogroep Halle ☆
Inlichtingen: mevr. R. Ost, Vogelpersstraat 71, 1500 Halle.
Bijeenkomsten: in het Cultureel centrum, Dworp, Destelheide.

HASSELT
Esperanto Hasselt ☆
Inlichtingen: De hr. Marcel Aerts, Lazarijstraat 122, 3500 Hasselt, tlf. (011) 25 34 67.
Bijeenkomsten: in het Cultureel Centrum, Kunstlaan 5.
Cursussen: Vanaf begin oktober in het Provinciaal Instituut voor Moderne talen, 11de Liniestr. 24, Hasselt. Inlichtingen en inschrijvingen aldaar: Voor andere cursusmogelijkheden: info bij Marcel Aerts, tlf. (011) 25 34 67.
Programma:
- maandag 9 nov.: (20 u) Taalstudie
- maandag 23 nov.: (20 u)Spelen met woorden (A. Claesen)
- maandag 7 dec.: (20 u) Taalstudie. Inschrijvingen voor ons clubfeest op 21 december (trouwe leden krijgen korting in functie van hun aanwezigheden op onze vergaderingen).
- maandag 21 dec.: (20 u) Clubfeest.
- maandag 11 jan.: (19 u) Bestuursvergadering LEL; (20 u) Taalstudie.

HILVERSUM
FLE-sekcio
Inlichtingen: Mevr. M. Dee-Tervoren, J. Catsstraat 10, 1215 EZ Hilversum, tlf. (035) 12 717.

NEA-sekcio „Dreves Uiterdijk"
Inlichtingen: Mej. Middelkoop, Jonkerweg 11, 1217 PL Hilversum, tlf. (035) 43 320.

KALMTHOUT
***La Erikejo* ☆**
Inlichtingen: Mevr. Mireille Storms, Douglaslaan 14, 2180 Kalmthout, tlf. (03) 666 83 19.
Bijeenkomsten: elke derde donderdag in Rest. Cambuus, Heidestatieplein 10, 2180 Heide-Kalmthout.
Programma:
- donderdag 19 nov.: J. Verstraeten leidt een kwis: „Konu vian lingvon" en spreekt over het eerste boek dat hij gelezen heeft.
- december: Kerstmaaltijd. Nadere inlichtingen volgen.

KAPELLE
Zelanda Esperanto-grupo
Inlichtingen: Sally en Dies Krombeen, Juffersweg 4 B, 4421 JB Kapelle, tlf. (01102) 1563.
Bij afwezigheid: Rie en Kees Dentz, Karel Doormanplein 21, 4335 GC Middelburg, tlf. (01180) 14834.

KNOKKE
Esperantogroep Knokke ☆
Inlichtingen: De heer Marmenout, Helmweg 7, 8300 Knokke-Heist 1, tlf. (050) 60 55 35.

KORTRIJK
***La Konkordo* ☆**
Inlichtingen: De hr. C. van Biervliet, Oudenaardsesteenweg 158, Kortrijk, tlf. (056) 22

00 11 en J. Hanssens, Meiweg 23, 8500 Kortrijk, tlf. (056) 21 31 06.
Bijeenkomsten: Oude Dekenij, St-Maartenskerkhof, Kortrijk, telkens om 19.30 u. Er is steeds gelegenheid tot bezoek aan de bibliotheek van het Esperanto-Fonds, mits af te spreken met een van bovenvermelde contactpersonen.
Cursussen: Avondcursus in de Oude Dekenij, van 19.00 tot 21.30 u. Data: 9, 20 en 30 okt., 10, 20, 30 nov., 10, 21 dec.

LEEUWARDEN

NEA-sekcio

Inlichtingen: Mevr. Y. Weidema, Goutumerdyk 18, 9084 AE Goutum, tlf. (058) 88 28 10.
Bijeenkomsten: donderdag om de veertien dagen om 15 u. in het Doopsgezind Centrum, Ruiterkwartier 173, Leeuwarden.

LEUVEN

Esperanto 2000 v.z.w. ☆

Inlichtingen: Marc vanden Bempt, Duisburgsestraat 12, 3030 Leuven, tlf. (016) 20 14 53.
Bijeenkomsten: „Vespero 2000", de tweede woensdag van de maanden september tot juni in het Cultureel Centrum, Craenendonck, naast nr. 21 (centrum Leuven, aan de Vismarkt) om 19.30 u. (behalve de Laborvesperoj van oktober en november. Zij hebben plaats in een lokaal in de buurt. Bijeenkomst aan het Cultureel Centrum.
Programma:

- woensdag 4 nov.: avondcursus voor beginners.
- woensdag 11 nov.: geen cursus! Wel: "Vespero 2000", (waarschijnlijk over communicatie). Ook de cursisten van de beginnerscursus zijn uitgenodigd.
- woensdag 18 nov.: avondcursus voor beginners.
- woensdag 25 nov.: avondcursus voor beginners. – „Laborgrupo 2000", vervolgcursus.
- woensdag 2 dec.: avondcursus voor beginners.
- woensdag 9 dec.: avondcursus voor beginners. – Vespero 2000. Onderwerp wordt later bepaald.
- woensdag 16 nov.: avondcursus voor beginners.
- vrijdag 18 dec.: een spetterende cocktailavond (ja, ja, met Esperanto-cocktails) als besluit van het werkjaar.
- woensdag 6 jan.: avondcursus voor beginners.
- woensdag 13 jan.: avondcursus voor beginners. – Vespero 2000.

LIMBURG

Contactadressen:
Albert Claesen, Zonnebloemstraat 7, 3610 Diepenbeek, tlf. (011) 32 36 03.
Jos Vandebergh, Ambachtstraat 39, 3538 Houthalen-Helchteren, tlf.: (011) 52 29 02 (kantoor).

MECHELEN

Mechelse Esperantogroep ☆

Inlichtingen: De hr. Saels, Lange Zandstraat 52, 2580 St.-Kathelijne-Waver, tlf. (015) 31 17 90.

MIDDELBURG

Zie Kapelle

MORTSEL

Esperantogroep Mortsel ☆

Inlichtingen: Meidoornlaan 42 b2, Mortsel of Sint-Hathebrandstraat 8, Mortsel, tlf. (03) 449 50 24.
Bijeenkomsten: iedere zondag om 10.30 u. in het Hof van Rieth, Molenlei 68. Hier worden de vrijdagavondprogramma's van *La Verda Stelo*, vooral in de mate van het mogelijke de internationale, verder behandeld c.q. overgedaan ten behoeve van hen die 's vrijdags niet in *La Verda Stelo* kunnen aanwezig zijn.
Cursussen: Conversatiecursus op zondagmorgen in de vergaderzaal van het Hof van Rieth, Molenlei 68. Aanvang 6 sep. om 10 u.

NIJMEGEN

Esperanto-klubo Zamenhof

Inlichtingen: Mevr. G.H.M. Wulfers, Lindanusstraat 16, 6525 PV Nijmegen, tlf. (080) 55 15 05.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag om 20 u. op het vermelde adres.

NEJ-sekcio „NIMFEO"

Inlichtingen: Meijhorst 17-55, 6537 KE Nij-

megen, tlf. (080) 44 68 03
Bijeenkomsten: De eerste woensdag van de maand. Bovendien geregeld cursussen.

OOSTENDE

Esperantoclub Oostende „La Konko" ☆
Inlichtingen: de hr. André D'Hulster, Paul Michielslaan 10, 8400 Oostende, tlf. (059) 80 06 95.
Cursussen: Cursus voor beginners van 20 lessen op vrijdag van 19.30 u. tot 20.30 u. vanaf 2 okt.
Cursus voor gevorderden op 1ste en 3de vrijdag in het Cultureel Centrum, zaal Ankalp, Leffingerstr. 85. Inlichtingen: tlf. (059) 80 06 95.

ROTTERDAM

FLE-afdeling 2
***Inlichtingen:* Mevr. J. Quispel, Maarland 4, 3075 JV Rotterdam, tlf. (010) 419 82 01 of 419 53 47.**
***Bijeenkomsten:* iedere donderdag, in de School „Open Ateliers", Sliedrechtstr. 65.**
Programma:

- woensdag 4 nov.: Gezamelijk postklaar maken van „Sennaciulo". Ieders hulp is welkom. Aanvang 2 uur.
- woensdag 25 nov.: We bespreken gezamenlijk de grammatica uit K.E.G. Aanvang 2 uur.
- woensdag 9 dec.: Gezamelijk postklaar maken van „Sennaciulo". Samenwerken is gezellig. Aanvang 2 uur.
- woensdag 30 dec.: We zwaaien het oude jaar uit met een oliebol, en halen het nieuwe in met een hartige hap! Aanvang 2 uur.

Esperanto-grupo Merkurio
Inlichtingen: de hr. Rob Moerbeek, tlf. (010) 436 15 39.
Bijeenkomsten: De 1ste en 3de woensdag om 20 u. in het hoofdkantoor van de UEA, Nieuwe Binnenweg 176, 3015 BJ Rotterdam.

SAT-Rondo
Inlichtingen: Mevr. W. v.d. Blink, Flat Meyenhage 133, 3085 NC Rotterdam, tlf. (010) 480 69 64.

ST.-NIKLAAS

Esperantogroep St.-Niklaas ☆
Inlichtingen: de hr. Leo Corijnen, Weynstraat 1, 2700 St.-Niklaas, tlf. (03) 776 33 88 of de hr. Gerard Baeyens, tlf. (03) 772 57 42.

TIENEN

Inlichtingen: Frans van de Perre, Nieuwstraat 33, 3200 Leuven Heverlee, tlf. (016) 26 00 08.

TILBURG

Esperanto Tilburg
Inlichtingen: de hr. H. Appelo, Montfortanenlaan 100, 5042 CX Tilburg, tlf. (013) 68 04 73.

TURNHOUT

Inlichtingen: de hr. G. Duyck, Harmoniestraat 47, 2300 Turnhout, tlf. (014) 41 22 33

UTRECHT

Samenwerkingscomité
Inlichtingen: de hr. Punt, Maniladreef 73, 3564 JB Utrecht, tlf. (030) 61 69 67.

WEERT

NEJ-sekcio „LONICERO"
Inlichtingen: Tromplaan 4, 6004 Weert, tlf. (04950) 21 251.
Bijeenkomsten: Iedere tweede dinsdag.

WIJLRE

Esperantogroep Marnolando
Inlichtingen: Tienbundersweg 38, 6321 CR Wijlre, tlf. (04450) 12 48.

WILDERT

Cursussenn: Conversatiecursus vanaf 14 sep. en nadien telkens de 1ste maandag van de maand
Plaats: Jachthoornlaan 20, Essen-Wildert. Inl. en inschr. aldaar, tlf. (03) 667 57 70 of 321 23 06.

ZAANSTREEK

Esperantocentrum
Inlichtingen: Postbus 433, 1500 EK Zaandam, tlf. (075) 16 69 31.

men van genieten zonder de noodzaak vele jaren moeizaam te studeren. En vooral: zij maakt het mogelijk, echte en duurzame vriendschappen te hebben over de taalgrenzen heen en op die manier bevredigt zij een psychologische behoefte, groter dan men zich in het algemeen kan voorstellen. Het is een feit: binnen een eeuw heeft de taal Esperanto over de gehele aardbodem vele vriendschapsnetten geweven, die de onderlinge verbinding vormen tussen mensen uit alle lagen van de maatschappij, uit veelsodortige culturele milieus. Op dat terrein kan niemand ermee wedijveren.

Zij zou uit de hoogte kunnen neerzien op allen die gedurende een gehele eeuw tegen haar gewed hebben en telkens weer verloren. Maar het is haar stijl niet. Zij dringt zich niet op. Voor het Esperanto is het voldoende er te zijn en te leven. Beschikbaar voor hen die willen spelen. Discreet, zelfs onzichtbaar voor degenen die er de voorkeur aan geven te communiceren door middel van een duurder, minder goed en ingewikkelder systeem. Een beetje droevig, dat wel, dat men haar zo dikwijls anders bekijkt dan ze werkelijk is en dat men voortdurend voorbij ziet aan de waardevolle bijdrage die zij kan leveren tot het tot stand brengen van een beter begrip tussen de volkeren, niet alleen wat vriendschap betreft maar ook voor een meer rechtvaardige relatie tussen ieder met de wil de waardigheid van ieders taal te respecteren.

Claude Piron
(uit *esperanto* jan. 1987
vrij naar een vertaling van A.J.B. Vrolijk Hemelman)

Uitgeperst

Mens en machine

Een Amerikaans piloot die lange tijd voor KLM gevlogen heeft, publiceerde onlangs een boek waarin hij de rol van de menselijke factor en de communicatie van mens en machine in het vliegproces analiseert. Hij wijst erop dat heel wat ongelukken te wijten zijn aan menselijk falen, vooral omdat mensen precies door het gebruik van vele en ingewikkelde machines zo overstelpt worden door taken en gegevens dat zij niet alles meer kunnen bijhouden. Hoewel dit probleem reeds herhaalde malen werd aangestipt, houden o.a. luchtvaartmaatschappijen er nauwelijks rekening mee. Zo staakten in augustus de piloten van Sabena ondermeer om te protesteren tegen het nieuwe type vliegtuig van Airbus waarin voor de cockpit slechts „plaats" voor twee bemanningsleden wordt voorzien. De auteur van het boek wees ook terloops op het feit dat soms de communicatie (in het Engels) tussen piloten en controle-toren of tussen piloten onderling mank loopt. Dat leidde bijvoorbeeld tot de tot nog toe grootste vliegtuigramp uit de luchtvaartgeschiedenis, die in Tenerife waar een Amerikaanse en een Nederlandse Boeing met elkaar in botsing kwamen. Opvallend is wel dat de auteur dit feit enkel vermeldt maar verder in het boek helemaal geen aandacht besteedt aan communicatiestoornis omwille van de taal, op zich toch ook een belangrijke factor in het menselijk handelen!

(naar *Eindhovens Dagblad, 5/9/87*)

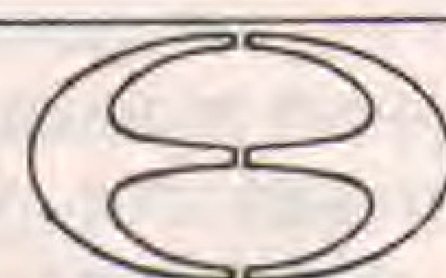
Boekenbon

Het artikel van Claude Piron dat als hoofdartikel verschijnt, hadden we ook reeds zelf vertaald. Door een luim van onze computer raakte deze vertaling echter verloren. Met dank gebruikten wij daarom de vertaling van mevrouw Vrolijk-Hemelman die ook verscheen in de plaatselijke krant *Twente Centraal.*

Het is reeds een traditie dat wij af en toe mensen die ons persknipsels of bruikbare artikeltjes toesturen, bedanken met een boekenbon. Wij dachten dat het gepast was die deze keer aan mevrouw Vrolijk-Hemelman toe te kennen zowel voor haar „missionariswerk voor Esperanto" als voor haar steun aan ons tijdschrift.

In bijlage vindt u in dit nummer de formulieren om lidmaatschap en abonnementen voor 1987 te hernieuwen. Het zou onze administratie heel wat werk besparen als u deze zo vlug mogelijk volledig ingevuld terugstuurt. Dank.

Taalproblemen

Ich bin ein Berliner
We staan vaak versteld van de talenkennis van belangrijke mensen. Denk bijvoorbeeld aan de Paaswensen van de Paus, die steevast een twintigtal talen brabbelt. Een bekend historisch voorbeeld is de toespraak in het Duits van J.F. Kennedy bij zijn bezoek aan Berlijn in 1963.
Het Duitse weekblad *Der Spiegel* demistificeert deze prestatie nu enigszins door een deel van het manuscript af te drukken dat Kennedy voor die toespraak gebruikte. Onze copie is te slecht om ze af te drukken, daarom volgt hier de tekst op de gewone manier:

ish FROY-er mich in bear-LEAN sue zine.
ish FROY-er mich in DOICH-lont sue zine.
ish bin DONK-bar fear dane HAIRTS-lishen emp-FONG.
dane zer nare nabe-OLL ba-WRY-tet hobben.
ish HAUPER doss mine ba-ZUKE dotsue BUY-traked.
dee FROINT-shofts vishen DOICH-lont oont ah-MAY-ree-cah
VIE-tar sue FEST-iegen.

Zo zie je maar dat verbale prestaties van grote politici ook door papegaaien kunnen worden geleverd.

gvd

Vivikune
De Chiro-beweging heeft dit werkjaar de jaarleuze Vivikune (samen leef je) gekozen. Met deze leuze willen deze jonge mensen terug aandacht wekken voor een meer menselijke SAMEN-leving. Dat zij daarvoor een Esperanto-woord gebruiken juist tijdens het jubileumjaar van Esperanto, is toch wel een bedankje waard. Laten we hopen dat de Chiro het Esperanto in zijn beweging in de toekomst een ruimere plaats zal toekennen en het niet bij dat ene woordje laten.

gvd

Een taal voor de luchtvaart
In april 1987 had in Tel Aviv een Internationale Conferentie van Piloten plaats. Het thema dat daar behandeld werd was: „Welke taal gebruiken in de luchtvaart?" Het blijkt immers dat hoewel Engels heel veel gebruikt wordt, ook nog heel vaak de taal van het land van de betreffende luchthavens gebruikt wordt. In 1980 werd het voorstel dat in elk land de nationale taal zou worden gebruikt, verworpen. Het gebruik van het Engels werd sterk aanbevolen, al werd ook de mogelijkheid Esperanto te gebruiken onderzocht. De piloten zelf voelen meest voor het Engels.
Toch is het opvallend dat het Engels van deze piloten, wat o.a. blijkt uit het verslag waaruit wij onze gegevens betrekken, verre van vlekkeloos is. Dat het Engels niet altijd gelijk staat met vlotte communicatie die de veiligheid van het luchtruim verzekert, is reeds meerdere malen ten overvloede bewezen.

Esperanto, een fictie en een contradictie
Ter gelegenheid van de *International Pragmatics Conference* (Internationale Conferentie over Pragmatiek) vorige maand op de Universitaire Instelling Antwerpen, verscheen in de Standaard der Letteren van 12 september 1987 een interview met dr. Jef Verschueren, linguist, pragmaticus, bezieler en organisator van de conferentie. Na de inleiding vertelt de interviewer:
„Onlangs vroeg een Japanner, op bezoek in ons land, aan een receptioniste of zij hem kon helpen bij het vinden van verloren documenten. Zijn papieren, legde hij uit in gebroken Engels, lagen waarschijnlijk bij een vriend die logeerde op een adres waarvan hij het telefoonnummer niet kende. Ook de naam van de bewoner zelf kende hij niet. Vandaar het probleem. Het adres had hij echter wel. De behulpzame dame stelde voor de inlichtingsdienst te bellen. ‚Maar het gesprek zal in het Nederlands moeten worden gevoerd,' gaf de Japanner als bezwaar. ‚Geeft niet,' antwoordde de receptioniste vriendelijk, ‚ik kan het gesprek voor U voeren.' Waarop de Japanner zich gekrenkt

verwijderde, hij voelde zich behandeld als een kind."

Dan, aan het einde van het gesprek, deze woorden van Jef Verschueren:

„De polinesische talen illustreren ook hoe cultuurconcepten en taalconcepten samenhangen. De meest fundamentele term in Polynesië die het gebruik van taal uitdrukt (zoals het woord ‚zeggen') is tegelijk de meest algemene aktie-term (zoals het woord ‚doen'). Dat betekent dat bij deze volkeren taalgebruik gelijk staat met een concrete handeling."

Zou een universele taal uitkomst brengen? Esperanto misschien?

„Het denkbeeld van een universele taal is niet alleen een fictie, maar ook een contradictie," antwoordt Verschueren. „Zodra een taal gesproken wordt, evolueert ze. Esperanto zou bij algemeen gebruik al gauw zo moeilijk en zo verscheiden worden als elke levende taal. Mensen kunnen niet anders dan creatief zijn met een taal."

Het besluit van het interview: Daar kan geen twijfel over bestaan. Een pragmaticus is daar in elk geval van overtuigd.

Misschien heeft dr. Verschueren wel gelijk. Toch schijnt hij niet te weten dat Esperanto de natuurlijke talen niet wil vervangen, doch alleen functioneren als tweede taal voor iedereen. In dat geval zou onze Japanner zijn eigen „taaldaden" kunnen stellen en zich alleen uit de slag trekken.

(Leon Nols)

Esperanto-Universiteit

Van 29 augustus tot 7 september had in San Marino de vierde Universitaire sessie plaats. Een van de werktalen van deze universiteit is het Esperanto. Lessenpakketten waren er over Cybernetica, Filosfie, Natuurwetenschappen, en Morfowetenschap. De professoren kwamen van over heel de wereld (o.a. uit Frankrijk, Italië, Duitsland, Zwitserland, Denemarken, Joegoslavië, Japan, Brazilië en Canada). Dank zij het aanvaarden van Esperanto als werktaal kunnen wetenschappers van overal deelnemen, zonder diegenen die uit Romaanse of Angelsaksische landen komen te bevoordelen.

Stourm ar Brezhoneg

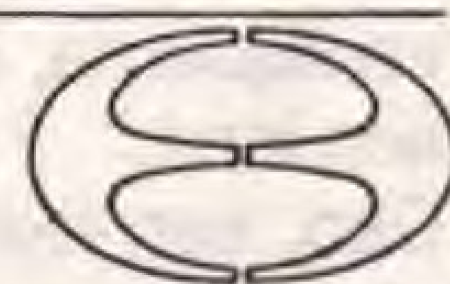
Overschilderde wegwijzers! Een bekend beeld in België en direct herkenbaar als een teken van taalproblemen. Dit keer niet in de Voerstreek, maar verder van huis, in Frankrijk, meer bepaald in Bretagne.

De Bretoenen nemen het inderdaad niet langer dat hun taal wordt verdrukt, dat ze niet of nauwelijks wordt onderwezen – terwijl het een verplicht schoolvak zou moeten zijn –; dat ze volledig uit de administratie wordt gebannen; en dat ze op radio en televisie nauwelijks een plaats krijgt toebedeeld.

Het Bretoense volk eist daarom het recht op dat zijn taal als officiële taal zou worden erkend. Het wijst erop dat de regering daarmee enkel haar eigen beloften zou nakomen en de internationale verdragen die ze getekend heeft zou naleven. Die verdragen zijn: de akkoorden van Helsinki (hier meestal alleen maar gebruikt om de oostbloklanden ermee rond de oren te slaan); het VN-verdrag van 1976 in verband met de burgerlijke en politieke rechten; en de aanbeveling van 1981 van de Europese Raad in verband met de minderheidstalen.

De voorstanders van het Bretons zullen doorgaan met hun strijd om hun taal te redden en er overlevingskansen voor af te dwingen. Daarbij zullen zij actiemiddelen als het vernoemde zwart schilderen van verkeersborden niet schuwen.

De Bretoenen beseffen heel goed dat als hun taal uitsterft, ook het volk en zijn cultuur verdwijnt. Ook voor hen geldt *De taal is gans het volk*!

Stafeto

Soms heeft men wel eens de indruk dat het *Jubileumjaar – 100jaar Esperanto* zonder veel aandacht voorbij is gegaan. Het lijkt wel alsof men niet het onderste uit de kan heeft gehaald.

De Vlaamse Esperantobond is evenwel een opvallende uitzondering. Reeds op het einde van 1986 trad zij in het middelpunt van de belangstelling met een nieuwe, herziene uitgave van *Esperanto Programita*, een leerboek voor zelfstudie met cassette, volgens de geprogrammeerde instructiemethode.

In 1987 verschenen tot nog toe *Ĉu rakonti novele?* van Johán Valano, een bundel korte detectiveverhalen, en *Kazinski venas tro malfrue*, van Deck Dorval, de auteur van het suksesboek *Jaĥto veturas for....* Verder was er de uitgave van de poezie-antologie *Sub la signo de socia muzo*, onder redaktie van William Auld.

Intussen zit men bij de uitgeverij niet stil. Reeds twee andere werken zijn persklaar. Een tweede roman met de politieman Kazinski in een glansrol en, wat ongetwijfeld een parel wordt in de Stafeto-reeks, een bundel essays van Gaston Waringhien, *Beletre, sed ne el katedro*. Met de mysterieuze maar veelbelovende titel *Murdo en Esperantujo* ligt ook de debuutroman van Daniël Moirand te wachten op de laatste hand. Wie zou er durven beweren dat in het Esperanto het lichtere genre ontbreekt?

Inlichtingen over de uitgaven van *Stafeto* kan u bekomen tijdens de vele boekenstands op alle mogelijke Esperanto-bijeenkomsten (zoals laatst het cultuurfeest "100 jaar Esperanto – 80 jaar Verda Stelo" te Antwerpen), of op het Esperantocentrum. Wilt u regelmatig op de hoogte worden gehouden van de publicaties van *Stafeto*, sluit u dan aan bij de *Librorondo Stafeto*. U deponeert 1 000 fr. en krijgt dan alle *Stafeto*-uitgaven automatisch toegestuurd. U krijgt enkele dagen de tijd om het boek rustig door te kijken. Beslist u het boek te houden, dan betaalt u het bedrag (zodanig dat uw gedeponeerde som steeds op peil blijft). Wenst u het boek niet te houden, dan stuurt u het gewoon terug.

Librorondo Stafeto, omdat u op de hoogte wilt blijven van de Esperanto-literatuur.